

ŞÖLEN

SAYI : 1 - YIL : 1 || 15 GÜNLÜK FIKİR VE SANAT DERGİSİ || FİYATI 50 KURUŞ

İBRAHİM KUYUMCU
HALİM YAĞCIOĞLU
ALİ KEMAL ŞENADAM
HASAN KUTSAL EKER
M. EJDER AKKOYUN
ÜNAL KOCATAŞ
HACI CAN
SADİ SAMRA
İBRAHİM MİNNETOĞLU
MEHMET TUNCER
SAFA KAZAN
TORUN AYTEN
AHMET BAYTEK
FRANÇOİS COPPEE
SELÂHATTİN KUTLUAY
M. SAMİ AŞAR
DEMİR KANAT

15 KASIM 1958

ŞÖLEN
15 GÜNLÜK SANAT FİKİR DERGİSİ

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden
MEHMET OLGUNBAŞ

Sekreter : Hasan Kutsal Eker

İdare yeri : Abidinpaşa Caddesi 10 Sokak No. 4
İkinci Kat - P. K. : 134 - Telefon : 3910 - Adana

ABONE

Yıllık : 12 Lira Altı aylık 6 Lira

Basıldığı yer
DOĞAN Basımevi - ADANA

Dergiye gönderilen yazılar yayımlansın yayımlanmasın
geri verilmez

ŞÖLEN DERGİSİ ÇIKARKEN

İbrahim KUYUMCU

Çukurova toprağı gibi verimli Çukurovanın aydın gençleri «ŞÖLEN» isimli bir edebiyat—sanat dergisi çıkarıyorlar. Şimdiyedek çıkıp sessizce ortalıktan kayboluveren dergiler gibi kısa ömürlü olmaması için bir kaç sözüm var. Bir derginin kısa ömürlü olmaması için gerekli olan birkaç noktayı burada açıklayacağım.

Dergiye her çeşit yardımlarını esirgemiyen sanat severlerin küçük özel çıkarları düşünmesi, dergiye girecek yazıların belirli bir tutumu olması, başlangıçtaki çıkış hızının ne şekilde olursa olsun hiçbir şekilde azaltılmaması dergiye yaşatacak, şimdiyedek iyi bir hevesle çıkarttıkları uzun boylu yaşatamayanlara örnek olacaktır.

Gerçekten bir dergiye beş on sanatçının birlikte çıkarılması çok güçtür. Başlangıçta çok iyi anlaşıldığı sanılan sanatçılar sonraları henedense herbiri bir yöne çekiyor. Yok senin yazın girdi, yok benim yazın girmede. Yok senin yazın ön yere basıldı. Yok benim yazın hiç basılmadı gibi boş tartışmalara sürüklenmekten çekinmelidir.

Güney dergisi bu şekildeki çekişmelerle battı. Birçokları bu şekilde yoklara karıştı. Yeni sanatçıların bir öncekinden daha anlayışlı olacağına inanarak ŞÖLEN dergisinin uzun ömürlü olmasını diliyoruz.

Bir dergi toplumun yetişmekte olan, yetişmiş olan kişilerine edebiyat sanat yönünden yararlı olmak için çıkar. Bu okuyan kişilerin kafalarının aydınlanması, daha bir aydın kişi olabilmeleri için çıkar. Bugünkü batı uygarlığının temeli edebiyat sanat ekiminin (kültürünün) yüzyıllar öncesi geliştirilmesi sonucudur.

Türk Milletinin hak ettiği yeri alabilmesi de bu ekime verdiği önemle orantılı olacaktır. Çok okuyan, okuduğunu sindirebilen kişi iyi düşünebilen her yerde aranan iyi çalışkan bir yurttaş olur. Bu yeteneklerle bezenen kişi yaratıcı olur. İşte bu yaratıcılık elde edildikten sonra ki Türk tekniği de Türk ekimine paralel olarak gelişecektir.

Onun için sanatçılarımız yaşlı genç demiyerek bir an önce birleşmeli. Türk ekimi ne esaslı bir yön, daha bir hız vermelidirler. Bu zorludur geç kalınmıştır bile.

Eskiden edebiyat sanat erine devlet büyükleri, mahalli idareler, sanat sever zenginler el tutar, sanatçı gençlerin gelişmesine yardım ederlerdi. Bu güzel Türk gel neği sonraları sanki yeterinden fazla sanatçılarımız yetişmiş gibi unutuldu. Biz burada devlet büyüklerinin himayesinden ziyade mahalli idarelerden ilgi bekliyebiliriz.

Bir ilin belediyesi nasıl şehrin temizliği ile uğraşıyorsa gençlerinin ekim'inin gelişmesi içinde yükümlüdür.

Bir ilin zengilerinden de maddi ve manevî ilgi bekliyebiliriz. Çünkü bir gencin kafaca gelişmesi memleketimizin ileri parlak geleceğini hazırlamak içindir. çıkacak memleketçi sanat sever zenginlerimize sesleniyoruz.

BENİ SEVMEK DEMEK

*Yaşatıyor musun devrimlerimi
Götürebiliyor musun yeni çağlara
Yazıyı kılığı hür düşünceyi
Örnek ediyor musun uluslara*

Halim YAĞCIOĞLU

1881 - 1938

A T A T Ü R K ' Ü A N L A M A K

Ali Kemal ŞENADAM

Atatürk'ü yas içinde anarken düşünüyüyoruz; Onu sevmenin, onunla öğünmenin, adı geçtikçe sözcükleri zorlayarak, onun kişiliğine yeterli anlamı vermenin ötesinde sözü edilecek boşluklar bıraktığımızı anlıyoruz. Üzerinde titizlikle durulması gereken, Atatürk devriminin, ilkelerinin nereden nereye vardığı, onun bize bıraktığına ne kazandırmış olduğumuzdur. Atatürk'ü sözle yazıyla değil, gerçek sevmek, onu anlamak onun devrimini genişlemesine, derinlemesine geliştirmek demektir. Bütün çabaları, o bulunmaz devrimciliğiyle, bir bütündü Atatürk...

20 inci yüzyılın sömürgecilik politikasına engüçlü ilk darbeyi indirirken, ulusunun Doğudan—Batıya yönelişini gerçekleştiren devrimine «Atılan adım bundan sonra atılması lâzım gelen adımların başlangıcıdır» anlayışı içerisinde başlamıştı. Egemenliğe kavuşturduğu ulusumuzu batı uygarlığı içerisinde, yüksek katlara ulaştırıcı ilkeleri önümüze sermişti. Bedenin bütün organları gibi, birbirine bağlı, birbirini tamamlayıcı ilkelerdi bunlar. Onun devriminin ilkeleri.

Halk için gerekli ürün, çoğaltım, halk için devlet yatırım ve işletmeleri, onun ilkelerine göre, ne devlet kapitalizmini, ne de başı-boş artan kişi kapitalizmini doğurucu değildi. Ve onun heyecan, hız dolu devrinde böyleydi bu.

Bizim için tek çıkar kurtuluş yolu, eski, köhne anlayışlardan, içe kapanık bir uyusukluktan silkinip, ileri, bilimsel bir anlayışla batıya yönelmektir. Bunun için yıkıldı, gerilik gece-konduları. Din, ne devlet, ne de politik işlere karıştırıldı. Kişinin iç özgürlüğüne kavuştu. Bu iç özgürlüğü, çıkarına çelmeğe kimse yeltenemedi. Yalın dolanla halkı sömürmeye alışık krragün sofatlarıyla, şeyhler, muridler temizlendi. E-

rek, bilimin üzerine yüzyıllardır geçirilmiş, toplumumuzu yok olmaya değin vardırıran, bilim dışı kara şalı kaldırmak, ulusumuzu bilim evreninde aydınlatmaktı.

Batı, böylesi bir anlayışla bugün füzeler çağına girmiş bulunuyor. İşte Atatürk bu gerçeği ilk yüreğinde heyecanla duyandı bizde.

Batıya yönelmenin bir heptenliği vardı. Dilde, kılıkta, yazıda, toplumsal yaşayışta.. O günlerin, o heyecanlı devrim günlerinin bizlere onur verici bir hızı vardı. Atatürk'ü andığımız şu günler, bu hızın ne olduğu nereye vardığı üzerinde önemle durmamız tartışmamız gerekir.

Bu toprağın, bu ulusun gerçek sevdalıları Atatürk çocukları, şimdi onun devrimine bir takım aykırılıkların çıkageldiğini yadsıyamazlar..

Sonradan gördük ki; öz türkçe gidişe çelme atanlar Atatürk devrimine aykırı bir davranışta bulduklarını seziniyemediler. Osmanlıca'yı kullanmamak demek, Osmanlı düşünüş, anlayış ve havasından kurtulmak demektir. Daha Türkçenin ne olduğunu bil miyenlerin, onun sevindirici bir hızla gelişmekte olduğundan haberli olmıyanların onun yetersizliğinden söz açmaları, din be tiğimiz için arapçayı, arap yazısını önümüze sürmeleri, yüzbinlerin kanı, alınteri sonucu olan Atatürk devrimine bir karşı çıkıştan başka ne olabilir?

Atatürk batı müziği yanını tutmuştu. müziğimizin batıya yönelişi yanını. Ama daha doğunun o uyuşturucu tek sesli hava sından şöyle bir doğrulamadık. Az zamanda çok büyük işler başarmak zorunda olan ulusumuzu devrimine (harekete) hazır bir duruma getirmek içindi bütün yapılanlar. Şimdi toplumumuzu devrim açısından gerçeince aydınlatığımızı söyleyebilir miyiz?

(Devamı Sahife 18 da)

YALNIZ DEĞİLİZ

Yılları gün ortasında boğdular
Bir korkunç yalnızlık başladı
Ay Kasım dedi gün on
Bozuldu—bozuldu dağların büyüü
Yaşanmaz dedik bu evrende gayrı
Durdurduk vuruşlarını kâplerimizin
Yalnızlığınmıydı o gözler yıldızlarca büyük
Oysa değildik yalnız anladık
Gözleri denizlerin maviliğinde
Saçları gün ışınlarındaydı
Oydu Anadolun—İstanbulun O
Bir elinde kağıt bir elinde kalem
Bize yol gösteren O—O Vatandı
Mustafamdı Kemalimdi O
O ATATÜRKTÜ

M. EJder AKKOYON

Atamızın Harf Devrimi

Dilde Usullama

Hasan Kutsal EKER

Her, canlı varlık kolayı, rahatı sever.

Kişioğlu'da bu kuralın dışında kalmaz. Onun yaşamında, çalışmalarında kolayı, rahatı artırmayı düzenli olarak aramaya başlaması son yüzyıl iledir.

Günlük yaşamın her basamağında kolayı rahatı sağlamaya Avrupa dillerinde "Rationalisation,, (usullama) denir. Bizde yer yer "verimli,, "iktisadi,, kelimesini kullandığımız oluyor.

Bugün ileri toplumlarda yaşayan kişiler ya bilinçle yada bilinçsiz her işlerinde usullamayı göz önünde tutarlar. Bizde usullama Atamızın devrimleriyle başlamıştır.

Bu günün usta satıcısı, ister tıraş makinası, ister dil öğretme kursu satmakta olsun, olmasının ucuna azgüç harcama kavramını yemlik takmaktadır.

Yaşamımızda hiç işkisiz en çok kullandıklarımızdan olan dil ve yazıda usul olup olmadıklarını, ilk elde incelememiz gereken nesnelere dir. Örneğin Alman yazısında ş harfiyle gösterdiğimiz ses için (sch kullanılır. Şu durumda basımevlerinde ş: sch sesini dizmek için Türk yazısıyla yapılan işin, Alman yazısıyla dizmede, tam üç katını yapmak gerek. Amerikada bundan yarım yüzyıl önce usul bir a be ce ile kitaplar basmak denemetine girişildiğini ve son yıllarda G.B. Shaw'un mirasının önemlice bir kısmını bu işe ayırdığını düşünürsek; ATAMIZIN harf devrimiyle bize bağışladığı kolaylık rahatlığın değeri gözümüzde daha bir canlanır. Biz ATATÜKK devriminin çocukları olarak önderimizin peşi sıra yürümeli dilde tam bir usullama kurmak için çalışmalıyız.

Dil ilk elde bellek işidir; Şu durumda belleği elden geldiği dek az yoran bir dil usul bir dildir.

Belleği az yormak işe, bellemenmesi gereken nesnelere söyleme gücünü azaltmadan en az sayıya indirmek demektir. Buysa 1) Gereksiz öğeleri bellememek 2) Düşünceyle bulunan nesnelere, belleğe yüklememekle olur. Vardığım bu ilkeyi Türkçeden örnekler vererek açıklayayım: Dilin öğeleri kelime, kelime yapma, sözdizimidir. Gereksiz öğe, bir dilde bulunup birbirinin tıpkısı anlamlı kelimeler, birbirinin tıpkısı işe yarıyan kurallardır. Örneğin Sene-Yıl; Lisan-Dil, gibi çiftleri ele alalım. Otuz yıl önce sene-yıl'ın yanısıra «Sal»; lisan-dil'in yanısıra «Zeban» kullanılırdı, sal ve zeban dilden atılmakla bellek yükü azalmış, söyleme gücünden kaybımız yoktur. Lisan-dil sene-yıl çiftlerinden birer tekini atmakla bellek yükünü hafiflettiğimiz halde; söyleme gücü hiç eksilmeyecektir. Gerçi bu rahatlama ilk elde gelecek kuşaklar içindir. Biz bugünkü kuşağa sal, zeban nasıl yabancı geliyorsa, bizim dilimizden atacağımız sene, lisan bizden sonraki kuşağa öylesine yabancı gelecektir.

Kelime yapma sözdizimi kurallarında böyle çift olabilir. Türkçede bunun örnekleri ne yazıkki pek boldur. Örneğin bir yandan hem Arapçanın mensupluk takısı olan «İ» "siyasî, medenî,, deki gibi dilimizde yaşamaktadır. Öte yandan isteyen sıfat tamlamasını Türkçe olarak "Medenî hukuk,, isteyen Farsça kurallarına göre "Hukuk-i medenî,, biçiminde söyleyebilmektedir. Bir birleşik yada bir türeme onu kuran bütün öğeleri ve kuralları yaşıyorsa, bellemeği gerektirmez; gerçi bilinen öğelerin kuralları düşünmeyle çözümlenmesi yada tersine bileştirilmesiyle olur. Örneğin «ma'en» kelimesini alalım. Osmanlıca metinlerde pek sık geçen bu kelimeyi bugü-

Devamı Sahife 18 de

DÖRÜTSEVERİE - OZAN

Ünal KOCATAŞ

— Yeni yırımız sınavını verdi. Başarıyla gelişip yayılıyor. Ama ozanla okur arasındaki uçurum gittikçe derinleşiyor. Bir dörütsever olarak soruyorum; bu durum sizi hiç düşündürüyor mu?

— Evet.: Salt düşünmekle kahıyorum ama. Bu açıklığı kapatmak için, ozana ödev yüklenemez. Sorumlu tutulamaz. Ozan; okura olan içtenliğini, kendi beğenisine uygun yapıtlar vermekle gösterebilir. Hangi dörüteri çok okunmayı ün sağlamayı istemez ki? Amaböylesi istekler için, gerçek dörütmen kendi beğenisinin dışına çıkmaz. Uğraşır, didinir, kendini koyar ortaya. Okuyucuyada faydalanmak düşer anca..

— Ama okuyucu anlayamıyorsa ne olacak? Nasıl faydalanacak o yapıttan?

-- Birkez, okuyucu önündeki yapıtı kötü buluyorsa bunun iki nedeni vardır: Birincisi: yapıt güzeldir, okuyucu dörüt eğitiminden yoksundur. İkincisi; okuyucunun dörüt eğitimi vardır, ama yapıt gerçekten kötüdür.. Güzeli bir yapıt karşısında, okuyucunun dörüt eğitiminden yoksun oluşunu düşünersek, bundan dörütmeni sorumlu tutamayız: Her faydalıdan herkes faydalanamaz. Burada okuyucu da

suçlamak yersizdir. (Bu ayrı bir eğitim konusudur.) Kötü bir yapıt için de söylenecek ne olabilir. Yapıtın beğenilmesi, dörütmenin tutulmaması yetmez mi?

— Siz "kötü,, diyorsunuz ama bu "güzel,, le "kötü,, yü nasıl ayırd edeceğiz? Gerçeği nasıl bulacağız?

— Belli bir kavram değildir bunlar. "Güzel,, de "kötü,, de kişiden kişiye değişebilir. Bir yapıta "güzel,, diyorsak, bizce güzeldir. "kötü,, diyorsak, bizce kötüdür. Şu var ki; bilim ışığında, türlü varsayımlarla, kurallarla "güzel,,i, kötü yü epeyce ayırdedebiliyoruz. Ama bu inançlarımız ile de yanlış yanlış olabilir, değişebilirler. Bugün "gerçek güzel,, dediğimiz nenlerin, gelecekte de aynı kalacağını kimse söyleyemez..

— Sizce geleceğin "güzel,,i nasıl olabilir dersiniz?

— Kişinin gücü dışındadır bunu saptayabilmek. Geçen yüzyıllardan günümüze kadar gelen dörütmenler, az-çok bunu kestirebilmiş olanlardır.

— Bu güne kalan yapıtların kiminde; duygu, kiminde; düşünce ağır basıyor. Bu iki kavramdan hangisi, ilerde daha çok önem ka-

(Devamı Sahife 18 de)

ALİ PUSKULLUOĞLU ANLATIYOR

Konuşan : Hacı CAN

—Sizde şiir yazmak hevesinin ne zaman ve nasıl başladığını hatırlıyormusunuz ilk şiirinizi nerede ve ne zaman yayınladınız

—Daha okula başlamadan okumayı öğrenmiştim, iri harfli kitaplardaki bahar, kelebek gibi manzumeleri, kasabamızdaki evimizin bahçesinde otlar arasına uzanarak heceliye heceliye çıkarır, okurdum. Öyle sanıyorum daha o zamanda bende şiir yazmak yada yazar olmak isteği uyanmıştır. Sonra da Karacaoğlan'dan çok şey öğrendim. İlk şiirimi kasabamızda çıkan «Oba» gazetesinde yayınladım, ama şiir demeğe bin şahit ister o manzumeye. 1949 yılında Asıl şiir demeğe dilimin vardığı yazım 1951 de Varlık'ta yayınlanmıştı.

—Şiir yazarken dünyanın kötülüklerinden sıyrılıp, bir şeyler yaratmanın zevkini hissederek teselli buluyor musunuz?

—Benim özel yaşamımı bilen için bu soru gereksiz olurdu. Beni çoğu zaman hayata bağlayan belki de bu zevktir.

—Değiş rarzınızı araştırmalar sonunda mı buldunuz, yoksa içinizden gelen sese uyarak mı?

—İlkin içinden gelen sese uyar şair. Yazı alanında denemeleri arttıkça da araştırmalara başlar. Bende de bu böyle oldu. İlk yazdığım sıralarda deyişimi içimden geldiği gibi kurmağa çalışırdım. Karacaoğlan başta olmak üzere ustalarımızın hepsinin deyişine de özenirdim çoğu. Ama daha sonra araştırmalar yapmağa çalıştım. Her üç şiir kitabımda beliren bir deyiş özelliği bulunabilirse, bu araştırmalarım sonunda olmuş sayılır. Yoksa zaten yoktur. Hiç bir zaman araştırmalardan geri kalmasını doğru bulmam şairin.

—En çok sevdiğiniz (yerli - yabancı) şairler kimlerdir. Üzerinizde etki yapan şair var mıdır.

—Vallahi, yabancı şair adı saymam güç, çünkü okuluğa okuduğum Fransızca ile yada kendi kendime öğrenmeğe çalıştığım İngilizce ile yabancı, bir şairi sevecek kadar anlayamam ki. Bizden sevdiklerime

gelince; bu zaman zaman değişen bir çizgi iledir. Yani şimdi saydıklarımı, bir zaman sonra saymayabilirim. Bu günlerde "ikinci yeni", akımının şairlerini seviyorum. Çünkü değişikliği arıyorum. Ama bakarsanız yarın anlarıda sevmem, Üzerimde edebiyatımızın bütün şairlerinin, bütün hikâyeci ve denemecilerinin etkisi olmuştur. Okuduğum siyasi bir başmakale bile beni etkiler.

—Şiire yol göstermenin doğru bir şey olduğuna, bundan sanata fayda geleceğine inanır mısınız?

—Hayır efendim, inanmam. Aklı başında bir sanatçı yol gösterenlere kulak asmaz. O yolunu kendi bulur ve gider.

—Şiir haricinde sanatın hangi kolu ilginizi çekmektedir. İlginizi çeken bu sanat kolunun size olan etkisi nedir?

—Şiir dışında tiyatro ilgilmi çekiyor. Tiyatroyu sanatların en özleneceği olarak kabul ediyorum. Hatta tek sanat kabul ettiğim oluyor, hayranlık duyuyorum. Şiiri me etkisi oluyor belki, fakat beni insan olarak etkiliyor. Gücüm yetse oyuncu olarak ,oyun yazarı olarak onun içine girmek isterim.

—Deyişinizde bir değişiklik yapmak ihtiyacını duyuyor musunuz? Sizce bir sanatçının tarz ve yön değiştirmesi faydalı mıdır?

—Daha belirli bir deyiş bulamadım belki ama yinede değiştirmek istiyorum. «Karanfilli saksı» dan sonra yazdıklarım da yayınladığım zaman-görülebilecek belki. Bir sanatçı elbette tarz ve yön değiştirebilir, bence bu faydalıdır. Kalıplaşmış bir sanatçıdan çok yenileşen bir sanatçı ilgimizi çeker sanırım.

Şiirde «laboratuvar» çalışması adını verdikleri kılı kırk yararcasına fazla bir özeniyi doğru buluyor musunuz?

(Devamı Sahife 18 de)

YALNIZIZ

Bilirim,
Serin bir rüzgâr eser şimdi uzaklarda.
Donuk bir aydınlık içinde güzelleşir yeryüzü,
İpek bir örtü gibi deniz
Kımıldanır
Kımıldanır karşında.

Bir eldir beklenen böyle zamanlarda,
Her dokunuşu bir başka doğum sanki.
Aşkın solmaz bir çiçek gibi ömür sürdüğü gönüllerde
İşte yaşamaların en güzeli.

Sen, denizler ötesinde, kıtalar ötesinde,
Sen, dünya ötesinde bir kadın,
Neşeli şarkılar söylüyorsun, duyuyorum.
Yüzlerce mâcera sayılır bu şarkılarda,
Sen yaşamadın, biliyorum.

Erir dağlar boyu arzular,
En tatlı yerinde bölünür uyku
Aşkın solmaz bir çiçek gibi ömür sürdüğü gönüllerde
Büyür
Büyür yalnızlığın acı korkusu.

Sen, rüzgârım, toprağım, suyum,
Anlıyor musun?
Birşey var aramızda,
Birşey anlatılmamış, duyulmamış.
Sen, rüzgarım, toprağım, suyum,
Bir ömür düşüncelerde kalmış...

Sadi SAMRA

TRAKTOR

Yıllarca üstüne çöken ağırlığın
Eteklerinden tutup çekiverdi,
Uyandırdı toprağı..
Açıp yol yol, derin derin
Nefes aldırıldı..

Kapandı üvendire iğnesinin
Sırtında açtığı yara, sarı öküzün.
Altını üstüne çevirdi;
Bayırın, yaylanın, düzün...

Her taneye karşı, bir damla ter
Dökerken insan;
Bir şişe yağ yuttu mesafeleri
Bu sefer!..

Makine yürüdü,
Toprak gösterdi mucizesini,
Ambarlar dolusu tane, sap, saman
Huzur'a yöneltti insan düşüncesini.

TEKERLEK

Sen döndün, biz tüneller kazdık, geçtik dağları
vrkamızda kaldı çirkinle karanlık.
Bir ışık görmüşüz ileride, koşuyoruz dolu dizgin
Aydınlıklar içinde başımız, ışıkla yunmuş taranmış

Toprak toprak olduğu günden bu yana:
İşlememiş bağrına böyle su böyle hava.
Tohum toprak altında fısıldamış rüzgâra
Köklerim hazır artık, filizim karşı duracak karanlığa!.

Benim de hakkım; su, sevda hür bir haval..
Boy verip yükselmek istiyorum beni yaratana
Ulaşmak istiyorum, bedava; hastaya, yoksula, dola
Ulaşmak istiyorum, duramam artık, insanlara!..

İbrahim MİNNETOĞLU

DERİYYA

— 16 —

O Paris caddeli köyler yoktu
Sen doğmamıştın Deriyya.
Gün doğmamıştı daha.

Yollar alacakaranlık
İnsanlar vardı garipliğince sarhoş.

Bu karşı kıyıda Alap dağları
Alp dağlarımın anası bunlar.

Alap dağlarından geldi o duyduğum ses
Alap dağları yanıyordu için—için
Deriyya... Sen fışkırdın bu lavlar içinde
Öylesine sıcak.

Paris değil burası Marsilyalı kız
İnsanlar yaya gider evlerine.

Akdenize hasret kalırım diye korkma
Sen Akdenizde büyüdün,
Gözlerinde Akdeniz
Saçların deniz—deniz kokuyor.

Sen bu insanları tanımazdın
Bu sarhoş insanları.
Bir evinin yolunu bilirdin sade
Ya da Alap dağlarımın yolunu.

Eğer o dağlar yine öyleyse, sessiz
Bana dargın değilsen binlerce yıl ardından
Bilsen ki ben seni sevdim yalnız
Akan suyun sesini dinle ben varım
Öten kuşların nağmelerinde ben.

Ay doğunca bir gün pencereden içeri
Bil ki ben gelmişim Deriyya... Mehtap değil.

Mehmet TUNCER

Yorgun Caz Sokağı

— I —

Kilometreler uzağı Adana'nın saçların tepelere dökülüyor
Güneş büyüklüğünden memnun
Çıplak ovalar gibisinden bir çam ağacı kozalağının en irisiyim
Kuzey rüzgârlarına kızıyorum oysa siz memnunsunuz
Acılarımı yitiremeyince bu ovalardan size koşacağım
Aklıma çocuk gözleriniz geliyor
Birgün çiçek açacağım haberiniz yok.

— II —

Dolu bir kadeh gibisin kırılırsan en büyük parçan ben olacağım
Sis gibi ineceksin bir sabah alıp götürmeni bekliyeceğim
Sabahlara bunun için gözlerimi uzatacağım
Çıplak düşlerimin yürüyüşleri başlayacak
En uzağı dudaklarını arayacağım
Bir perde inecek pencereye çam dallarını göremiyeceğim
Oysa dallarına gölgelerin düşecek.

Safa KAZAN

Evcimen Tutku'ya Söylenti

Altın dudakların mırıltısıydı
Tüm saklısı tutkunun—en ince dalı
Yıldız yankılarında tapınaklarda yabancılığı kalplerin
Çıplak ayaklarımda duydum
Yürek çarpıntısını kara toprağın

Torun Ayten E.

— 13 —

Sonbaharın öte gelen adeti

Ahmet PAVTEK

Bütün resimler bizi gözetliyor tahtalar-
dan

Bu yılda sonbahar öte gelen adetini
bozmadı. Âsaf Hâlet Çelebi kendince ya-
şadı, hissetti, düşündü öldü,

Meryem Anaya mum yakıyorum
Başsız gözden korkarak

ayios oteos
ayiosis hiosz
ayios atúnatos

İlk okunuşunda gülümsiyen şiirleri son-
rası ağır bir müziğin verdiği olgunlukla
ruhumuza oturur Konularını ekseri eski
olaylar, eserlendendi, oysa işleyişindeki ye-
niligi ile tanırız. Âsaf Hâlet Çelebi yazı
hayatına bilgi dağarcığını doldurduktan

sonra başlaması katıksız yazıtlarındaki ol-
gunluğudur. Farsçayı, Fransızca'yı iyi bil-
mesi yaptığı çeviri, yazdığı eserlerde emni-
niyet sağlamasına sebep olmuştur.

Kısaca HAYATI — ESERLERİ

Şair 1907 yılında İstanbulda doğdu.
Galata Lisesini bitirdikten sonra öğretimi-
ne Fransada devam etmiştir.

Âsaf Hâlet Çelebi "He, Lâmelif, Om
Mani Padme Hum,, adlı şiir kitapları "Mev-
lanadan Rubailer, Mevlâna hayatı ve şah-
siyeti, Molla cami, Konuşulan Fransızca,
Eşrefoğlu divanı, Seçme Rubailer, Budha,
Divan şiirinde İstanbul, Naima,, yazılarıyla
edebiyatımıza faydalı olmuştur.

Kendisi son olarak Edebiyat kütüpha-
nesi meğmurluğunda idi. Ölümü 15 Ekim
Çarşamba 1958

H A R P Ü T

Harpût

Kulaklarını sarkıt

Eski korkutlar çıkıyor

Karanlıklardan

Bacadan düşen Harpût

Görmek istemiyorum

Gözümden ye beni

Duymak istemiyorum

Kulağımdan ye beni

Düşünmek istiyorum

Kafamdan beni yût

Harpût

Asaf Hâlet Çelebi

YAHYA KEMAL BEYATLI'YI KAYBETTİK

Türk edebiyatının en önemli şairlerinden Yahya Kemal Beyatlı' 1 Kasım Cumartesi günü tedavi görmekte olduğu Cerrahpaşa Hastanesinde hayata gözlerini kapamıştır.

YAHYA KEMAL BEYATLI'NIN HAYATI

Ölümü ile bütün memleket ve sanat çevrelerinde büyük bir teessür doğuran Yahya Kemal Beyatlı 1884 de Üsküpde doğmuştur. Nişli Yunus Beyzade İbrahim Naci Beyin oğludur. Asıl adı Mehmet Ağâh'tır.

İlk ve orta tahsilini Üsküp'de yaptıktan sonra İstanbul'a gelen Yahya Kemal bir müddet İstanbul'da kalmış ve 1903 de Paris'e giderek siyasi ilimler okulunda okumuş ve bunun arkasından Sorbonne'de tarih derslerini takip etmiştir. Bu eğitiminden sonra 1912 ye kadar Paris'te kalarak edebiyatla meşgul olmuştur.

Aynı tarihte yurda dönen şair, sanatçı yönü, tarih bilgisi ve bilhassa özlü mısralarıyla az zamanda tanınmıştır.

Önce Darüşşafaka'da öğretmenlik etmiş. Gazete ve mecmualarda makaleler yazmış. Sonra Darülfünun müderrisliğine seçilerek 1921 e kadar medeniyet tarihi, garp edebiyatı tarihi ve Türk edebiyatı tarihi derslerini okutmuştur.

1922 de Lozan sulh heyetinde müşavir- 1923 de İkinci Büyük Millet meclisinde Urfa Millet Vekili, 1926 Varşova, 1929 da Madrid elçiliklerine tayin edildi. Sonra tekrar Millet Vekilliğine dönerek, Tekirdağ Millet vekili seçilmiştir.

Son günlerini İstanbulda Park otelde istirahatle geçirmekte arasıra şiir yazmakta idi.

SON MISRALARI

«Ölmek kaderde var, yaşayıp

köhnemek ne hazin

Buna bir çare yokmudur ya

Rabbülâlemin»

(ŞÖLEN)

GÖZ YAŞLARI

[LES LARMES]

Yaşım Elli'ye varıyor nerdeyse;
Ş kâyetim yok halimden, şükür Allah'a!
Lakin içimde koca bir tasa:
Kuruyor, ihtiyarladıkça gözlerimin pınarı.

Bugün de üzülebiliyorum ama
Dünkü kadar ve gurur veriyor bana
Paylaşmak kana kana
Başkalarının bütün acılarını.

Ahl Nerede o güzelim kaynak;
Çağıl çağıl akan kalbimden gözlerimel
Bu kadar mı fena, Allahım, ihtiyarlamak?
Ki rasthyorum gözlerimde kuraklık izlerine.

Dostlarım için; acılarla kıvranan,
Kendim için hâтта, yok mu? bir damla yaş
gözlerimden sızan;
Hafifleten dindiren, ve serinleten
Acımı ve acılarını muvakkaten...

Daha dün, o soğuk havada,
Şu çirliçiplak biçarenin huzurunda
Verdim: ama hiç heyecan duymadım;
Verdim: fakat eski alışkanlıktan.

Ve şu zavallı dul geçen akşam,
--Gözlerimden sızmadan
Bir damla merhamet yaşı,
Uzun uzun, içini bana açtı.

Demek? Kalbin de yorulduğu olurmuş;
Belin gittikçe büküldüğü gibi,
Nel! Yalnız kendim için yaşamak, içime dönmek,
Ve ihtiyarlar gibi başı yerde yürümek?

Hayır! Bence ölümden de beter böyle yaşamak.
Haykırıyorum iste, ey tabiat adlı zalim,
İnsafsız kanununu hiçe sayarak:
Doğuşumdaki kadar softır merhametini!..

Oh! alınım kırış kırış olsun; ağarsın sız çarım
Hepsine razıyım, ve umrunda değil hiç biri.
Yeterki ömrümün son günleri
Kurumasın göz yaşlarımı!..

Çünkü çirkindir, bayağıdır bence insan
Kurmuşsa bakışları;
Ve bir damla göz yaşı, bazan
Değiştirebilir KÂİNAT'ı!..

François Coppee
(Les Paroles Sinceres) den
Selâhattin KUTLUAY

YETİM ÇİÇEK

Bir dünya çizdim sevda pergelile
Parklı bahçeli yusuvarlak
Bir yetim çiçek ekdim göbeğine
İşte işte işte bak
Anılar bulaştı gözlerimin bebeğine

M. Sami AŞAR

SOKAKTAKİ KIZ

Yorgun adımların — Çıplak ayaklarına dargın

— 1 —

Bakmıyacaklarmış gibi sokaklar
Yoksul parmaklarından
Kapılar ardından duyduk sesini
Pirinç tokmaklı kapılar bağırdı

Demir KANAT

Dörütseverle - Ozan

zanacak dersiniz?

— Günden güne duygusuzluğa gittiğimiz bir gerçektir. Bunun yanında, kişiöglü düşünmeden de kaçınıyor. Herneinden önce, kafa yormadan, çilesiz bir yaşam istiyor.

— Gelecekte, kişiyi kolay etkileyen yapıtlar değer kazanacak desinize?

— Kimbilir, belki o “kolay,, dediğiniz yaratmak dörütmen için bugünkünden daha çileli bir iş olacak. Belki aylarca, düşünmek uygulanmak gerekecek. Öylesine çetin bir çaba sonucunda “kolay etkileyen bir yapıt,, doğacak.

— Nasıl olursa olsun, dörütmenin işi gittikçe güçleşecek demek.

— Buna da “evet,, demek, sağlamaz bir kanı olamaz sanırım. İler de ekin alanında acunun gerilemiyeceğine kanıt verebilir miyiz?

— Bir dörütsever olarak çok boşluk duyuyorum şimdi. En güzel yapıtların bile, öümlü olduğunu düşünmek ne kötü.

— Belki de güzeldir bu sonuç.

—

Atatürk'ü Anlamak

Amma devrimci aydınlar, ergeç ödevlerini yerine getirecekler, büyük önderin bıraktığını uygarlığın en yüksek katına ulaştıracaklardır.

Atatürk'ün aşağıdaki sözü, onu iyice anlamamanın gerekliliğini bize daha bir göstermiş bulnuyor.

«Beni görmek demek behemahal yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi ve hislerimi anhyorsanız ve duyuyorsanız bu kâfidir»

Ali Püsküllüoöglu Anlatıyor

— Ben buna «şiiiri işlemek» diyorum, kılı kırk yararçasına olmasa bile, şiiir üzerinde çalışılması gerekir şairin.

— En güzeli olduğuna inandığınız bir şiiiriniz varmı? Varsa nerede ve ne zaman yazıp yayınladınız?

— Henüz yok. Olduğuna inandığım zaman sorarsanız söyleyebilirim belki.

Atamızın Harf Devrimi, Dilde Usullama

nün kusağına ilk görüşte yabancıdır. Öteyandan ise ma edatını mamafi ma'ha-za, ma'l-esef gibi kelimelerde kullanmaktadır, en biçiminde manen, maddeten, aynen gibi kelimelerden tanışık olması gerektir. Oysa ma'en edatını anlayamamaktadır. Bundan çıkan sonuç ma'nın öge olarak ölmüş bulunduğudur. «Malesef mahaza, mamafi» gibi kelimeleri anlayarak değil belliyerek kullandığımızdır. Usul bir dilde bellemesi gereken kılışelere yer yoktur. yerine bununla beraber; üzülerək. gibisinden, hem ögelerini hem ortaya çıkış kurallarını bilmedolayısıyla, bellemek zorunda kalmadığımız kelimeleri kullanacağız.

Çiftlerin tersine olarak bileşik kelimeler ve türetmeler yalnız gelecek kuşağın değil, şimdiden bizim belleğimizi, çok yakından ilgilendirir. Örneğin bu yönden dünya dilleri içinde en ileri duruma erişmiş olan bu günün Almancasında, her yeni kavrama konan ad, ögelerinin ve türeme kurallarının yaşamakta olması dolayısıyla, hemen her Almanca bilen anlayabilmektedir. Biz “telefon,, adının hiç bir ögesini tanımadığımız için bellemek zorundayken, Almanlar Fern ze Sprechen kelimelerini önceden bildiğinden Fernsprechen kelimesini ayrıca bellemedende anlamaktadır.

İşte kısaca anlamağa çalıştığım ilkelere uyan usul Türkçe, Çağımızın düşünce ve ilkelerini sindirmiş kişiler için ilk amaçtır. Bu Türçeye ARI TÜRKÇE diyelim; öz Türkçeden ayrı tutulım.

MİLLİ MENSUCAT

Sanayi İşletmeleri T. A. Ş

ADANA

MAMÜLLERİNİ HER YERDE ARAYINIZ.

TELEFONLAR

MÜDÜR: 2869

SANTRAL: 2209

Muhterem Manifatura Tüccarlarının
Nazarı Dikkatine

BOSSA T. A. O.
ADANA BASMA
FABRİKASI

Bol çeşitlerinin satışına devam etmektedir.

SİPARİŞLER DERHAL TESLİM EDİLİR

TELEFON

1810 - 1813

ÇUKUROVA GENÇ
ŞAIRLER ANTOLOJİSİ

Adana-Mersin-Hatay-Gaziantep illerindeki Çağdaş şairlerimizin şiirlerinden en güzel örnekler alınarak hazırlanmakta olan bu antoloji, pek yakında DOĞAN GAZETECİLİK NEŞRİYAT ORTAKLIĞI yayınları arasında neşredilecektir.

Kıymetli şairlerimizin en az iki şiir'i ile biyografilerini acele olarak göndermelerini rica ederiz.

Not : Gönderilen şiirlerin imzalı ve açık adresli olması gerektir.

Adres: DOĞAN GAZETECİLİK NEŞRİYAT ORT.
Abidinpaşa Cad. 10 Sokak No. 4 ikinci kat
P. K. 134 ADANA Telf 3910